

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра української мови і літератури та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: КОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література)

Кременець, 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» [для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)]. Кременець, 2022. 13 с.

Розробник: д. філол. н., доцент Назарець В. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури та методик їх навчання (протокол № 1 від „31” серпня 2022 року).

Завідувач кафедри

Роман Дубровський

Анотація

Робоча навчальна програма вивчення дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю – 014 Середня освіта (Українська мова і література), розробленою кафедрою української мови і літератури та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект», необхідне методичне забезпечення.

Програма «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» – органічна складова частина дисциплін, які є обов'язковими для вивчення магістрами спеціальності: 014 Середня освіта (Українська мова і література). Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань спеціальної підготовки фахівців, зокрема: теоретичне та практичне оволодіння здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти основами сприймання літературного твору як цілісного художнього феномену, різноаспектними моделями аналізу та інтерпретації художніх текстів, розвиток аналітичних якостей у здобувачів, розуміння основних тенденцій розвитку світового літературного процесу.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: компаративістика як галузь літературознавства, школи та напрями компаративних досліджень, українська літературна компаративістика, національні та індивідуально-авторські моделі інтерпретації та компаративного аналізу художніх текстів.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання магістрами практичних робіт, творчих проєктів, творів, есе, реферативних повідомлень, доповідей тощо.

Міжпредметні зв'язки: під час засвоєння дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» актуалізуються зв'язки з курсами історії української та зарубіжної літератури, лінгвістичними дисциплінами, з курсами історії, філософії, культурології та естетики. Міждисциплінарні зв'язки реалізуються шляхом зіставлення і порівняння літературних та культурних явищ, використання певних історичних, культурологічних та лінгвістичних співставлень та аналогій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова		
	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)			
Змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма: магістр	Рік підготовки:		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (розділ 9)		1-й		
		Семестр		
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й	
		Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5,3		28 год.	4 год.	
		Практичні		
		28 год.	4 год.	
		Самостійна та індивідуальна робота		
		34 год.	82 год.	
	Вид контролю: 3 /3			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 46:54 %;
для заочної форми – 11: 89 %.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» є поглиблення та узагальнення теоретичних літературознавчих знань, отриманих здобувачами під час вивчення історико-літературних дисциплін, підготовка їх до самостійної викладацької й дослідницької літературознавчої роботи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» є:

- розширення на вищому теоретичному рівні уявлень про художній твір як системно організовану цілісність;
- ознайомлення з основними методологічними принципами, методами і прийомами тлумачення художнього тексту;
- опанування основами методики системно-цілісного аналізу як найбільш адекватного природі літературного твору;
- засвоєння технології аналізу твору в його родовій і жанровій специфіці;
- ознайомлення з основними досягненнями сучасної української та зарубіжної літературознавчої думки в царині розуміння, аналізу та інтпретації літературно-художнього твору.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання світової літератури: компаративний аспект» спрямоване на формування у магістрантів відповідних професійних **компетентностей**:

Інтегральна

Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері педагогічної освіти і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань, практичне впровадження отриманих результатів та переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу з української мови, літератури, історії в старшій (профільній) школі.

Загальні

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності.
2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел,

володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

Фахові

1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів. Здатність визначати й реалізувати ефективні підходи (методи) у вивченні й навчанні української мови і літератури, історії.

3. Здатність формулювати інтерпретаційні й оціночні судження конкретних історичних фактів, явищ та процесів. Здатність орієнтуватися в історичному просторі й пояснювати динаміку його змін.

Програмні результати навчання:

1. Здатність здійснювати навчання української мови і літератури, історії в ЗЗСО на основі сучасних освітніх процесів і технологій, а також принципів та практик європейських країн.

2. Демонструвати знання категоріального апарату лінгвістики, літературознавства та історії.

3. Оволодіти різними видами аналізу художнього твору, вміти визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок тексту із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

4. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Компаративістика як галузь літературознавства

Тема 1. Предмет, завдання та історичні етапи розвитку літературної компаративістики.

Тема 2. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури.

Тема 3. Порівняльно-типологічний (зіставний) підхід до вивчення літератури.

Змістовий модуль 2. Школи та напрями компаративних досліджень

Тема 4. Тематичний рівень компаративістики.

Тема 5. Компаративна генологія. Типологія літературних стилів.

Тема 6. Концепція інтертекстуальності в сучасному літературознавстві.

Тема 7. Культурологічна проблематика постколоніальних студій.

Змістовий модуль 3. Українська літературна компаративістика

Тема 8. Імагологія як галузь компаративістики.

Тема 9. Розвиток української літературної компаративістики.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		о	л	п		с. р.	о	л
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II семестр								
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Компаративістика як галузь літературознавства								
Тема 1. Предмет, завдання та історичні етапи розвитку літературної компаративістики.	14	4	4	6	10	1		9
Тема 2. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури.	14	4	4	6	10	1		9
Тема 3. Порівняльно-типологічний (зіставний) підхід до вивчення літератури.	12	4	4	4	10	1		9
Разом за змістовим модулем 1	40	12	12	16	30	3		27
Змістовий модуль 2. Школи та напрями компаративних досліджень								
Тема 4. Тематичний рівень компаративістики.	6	2	2	2	10		1	9
Тема 5. Компаративна генологія. Типологія літературних стилів.	12	4	4	4	10		1	9
Тема 6. Концепція інтертекстуальності в сучасному літературознавстві.	6	2	2	2	9			9
Тема 7. Культурологічна проблематика	6	2	2	2	10		1	9

постколоніальних студій.								
Разом за змістовим модулем 2	30	10	10	10	39		3	36
Змістовий модуль 3. Українська літературна компаративістика								
Тема 8. Імагологія як галузь компаративістики.	6	2	2	2	10		1	9
Тема 9. Розвиток української літературної компаративістики.	14	4	4	6	11	1		10
Разом за змістовим модулем 3	20	6	6	8	21	1	1	19
Всього годин	90	28	28	34	90	4	4	82

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Генетично-контактний підхід до літератури.	4
2.	Переклад як форма міжлітературних зв'язків.	4
3.	Зіставно-типологічний метод.	4
4.	Тематичний рівень компаративістики.	2
5.	Генологічний рівень компаративістики.	4
6.	Рівень літературних стилів і напрямів.	2
7.	Міждисциплінарні підходи до літератури та її контекстів.	2
8.	Концепція інтертекстуальності.	2
9.	Літературознавча імагологія.	4
	Всього	28

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Предмет, завдання та історичні етапи розвитку літературної компаративістики. Головні наукові осередки вивчення компаративістики.	6
2.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури. Рецепція як синтетична форма генетично-контактних зв'язків.	6
3.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Порівняльно-типологічний (зіставний) підхід до вивчення літератури. Типологічні спільності у розвитку літератур.	4
4.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Тематичний рівень компаративістики.	2

	«Вічні» образи світової літератури.	
5.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Компаративна генологія. Типологія літературних стилів. Процеси жанрової дифузії та диференціації.	4
6.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Концепція інтертекстуальності в сучасному літературознавстві. Форми міжтекстуальних відношень.	2
7.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Культурологічна проблематика постколоніальних студій. Постколоніальний контекст української літератури кінця XX – початку XXI ст.	2
8.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Імагологія як галузь компаративістики. Образ «чужого» в українській літературі XIX – початку XXI ст.	2
9.	Опрацювання матеріалу до лекції 1. Розвиток української літературної компаративістики. Основні тенденції розвитку української компаративістики XXI ст.	6
	Всього	34

Рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання мають вільний доступ до навчального контенту курсу на платформі «Moodle». З матеріалами навчальної дисципліни можна ознайомитися на кафедрі та під час консультацій із викладачем.

9. Індивідуальні науково-дослідні завдання

- Розробити моделі орієнтовного зразка аналізу змістових та формальних компонент художнього твору у контексті генетично-контактного та зіставно-типологічного методів (2-3 твори).
- Укласти глосарій основних термінів компаративістики (не менше 20 одиниць).

10. Методи навчання

Лекція, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, евристичний, аналіз самостійної роботи, аналіз індивідуальних навчально-дослідних завдань.

11. Методи контролю

Написання відкритих і закритих тестів; усне опитування, перевірка завдань, що виносяться на самостійне опрацювання; перевірка ІНДЗ.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль № 3			ІНДЗ	
Т	Т	Т	М.К	Т	Т	Т	Т	М.К	Т	Т	М.К.		
1	2	3		4	5	6	7		8	9			
5	5	5	20	5	5	5	5	20	5	5	5	10	100

T1, T2 ... T7 – теми практичних занять; 5 – найвищий середній бал, який отримує студент на семінарсько-практичному занятті; М.К. – модульний контроль.

Навчальним планом передбачено підсумкову форму контролю залік. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студента. Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання:

90–100 балів — високий рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, досконале оволодіння лінгвістичною термінологією, творчий виклад концепції, сформовані практичні уміння та навички здійснювати комунікацію у групі та в колективі);

82–89 балів — середній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, повне оволодіння термінологією, аргументований виклад концепції, припускається незначних помилок в усній чи писемній формах комунікації);

75–81 бал — середній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, середнє оволодіння термінологією курсу, аргументований виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички комунікації);

67–74 бали — достатній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, достатнє оволодіння термінологією, репродуктивний виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички);

60–66 балів — достатній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, достатнє оволодіння термінологією, репродуктивний виклад концепції, відсутність конкретних прикладів, які б підтверджували теоретичні положення, недостатньо сформовані практичні навички);

0–59 балів — низький рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, низький рівень оволодіння термінологією, фрагментарний виклад концепції, несформовані практичні навички комунікації).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.
5. Завдання для проведення модульного контролю.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

Балакян А. Літературна теорія та компаративна література. *Слово і Час*. 2007. № 5. С.44-48.

Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посіб. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. 214 с.

Будний В. Розгадка чарів Цирцеї: національні образи та стереотипи в освітленні літературної етноімагології. *Слово і Час*. 2007. № 3. -С.52-63.

- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство: підручник для студ. вищих навч. закл. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 430 с.
- Гнатюк М. До проблеми теорії порівняльно-історичного літературознавства в Україні: (друга половина XIX - початок XX ст.: М. Драгоманов, І.Франко, О.Колесса). *V Конгрес Міжнар. асоціації українців: Літературознавство: Кн. I* / Упоряд. О.Мишанич. Чернівці: Рута, 2003. С.117-121.
- Градовський А. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. Черкаси: Брама, 2003. 292 с.
- Грицик Л. Українська компаративістика. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 299 с.
- Гром'як Р. Літературна рецепція в компаративістичних студіях. *Слово і Час*. 2002. № 2. С.26-30.
- Гром'як Р. Літературознавча компаративістика та перекладознавство: дотичність, перетини, колізії. *Слово і Час*. 2002. № 8. С.49-58.
- Гром'як Р. Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997 – 2007. Тернопіль : Джура, 2007. 368 с.
- Гурдуз А. Літературна компаративістика: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. 72 с.
- Гурдуз А. Українська літературна компаративістика: етапи розвитку. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2005. № 6. С.90-98.
- Жост Ф. Порівняльне літературознавство як філософія літератури. Нариси з порівняльного літературознавства. *Слово і Час*. 2007. № 5. С.30-44.
- Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012. 140 с.
- Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / Тернопіл. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; Ред. Р.Т.Гром'як; Упоряд.: Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша. Тернопіль, 2002. 334 с.
- Літературознавча рецепція і компаративний дискурс / [за ред. Р. Гром'яка]. Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. 367 с.
- Методології сучасної літературної компаративістики. Збірка наукових праць відділу компаративістики Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / Ред. Сиваченко Г. М. - Київ : 2020. 633 с.
- Міжнаціональні горизонти і компаративістичний дискурс сучасних літературознавчих студій: Монографія / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; За ред. Р.Т.Гром'яка. Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2005. 320 с.
- Наливайко Д. Літературна імагологія: предмет і стратегії. *Теорія літератури й компаративістика*. Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2006. С.91-103.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. 347 с.

Національні варіанти літературної компаративістики / Національна академія наук України; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка; Д.С. Наливайко, Т.Н. Денисова, О.В. Дубініна та ін. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2009. 750 с.

Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики. *Слово і Час*. 2002. № 3. С.58-67.

Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / [ред. Д. Наливайко]. Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. 487 с.

Допоміжна:

Гетьманець М. Ф. Сучасний словник літературознавчих термінів. Харків: Ранок, 2003. 160 с.

Гром'як Р.Т. та ін. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2006. 751с.

Енциклопедія постмодернізму ; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко]. Київ : Вид-во С. Павличко „Основи”, 2003. 503 с.

Кузьменко В. І. Словник літературознавчих термінів. Київ: Український письменник, 2003. 230 с.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

Літературознавство. Словник основних понять. / Пер. з нім. А.Цяпи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 280 с.

Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т. 1. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 608 с.

Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т. 2. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 624 с.